

INTERNATIONAL
SPARTAN STUDIES FORUM
Sparti, Greece | 8–11 June 2023

PROGRAMME

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

INTERNATIONAL SPARTAN STUDIES FORUM

ANCIENT SPARTA IN THE 21ST CENTURY: RECENT TRENDS AND NEW DEVELOPMENTS

An international academic, networking, policymaking and
public engagement event (hybrid)

Sparti | 8–11 June 2023

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΟΡΟΥΜ ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Διεθνής εκδήλωση ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος,
δικτύωσης, χάραξης πολιτικής και συμμετοχής του κοινού
(υβριδική)

Σπάρτη | 8–11 Ιουνίου 2023

Organised by | Διοργάνωση

in partnership with | σε συνεργασία με

Sponsors | Χορηγοί

Media Sponsors | Χορηγοί Επικοινωνίας

Lead organisers | Υπεύθυνοι Διοργάνωσης

Mayor Petros Doukas (Dimos of Sparta)
Dr Chrysanthi Gallou (University of Nottingham)
Dr Athanasios Vlitas (Spartan Studies Society)

Co-organisers | Συνδιοργανωτές

Professor William Cavanagh (University of Nottingham)
Dr Philip Davies (University of Nottingham)
Dr Alberto Esu (University of Nottingham)
Dr Lynn Fotheringham (University of Nottingham)
Professor Stephen Hodgkinson (University of Nottingham)
Dr Ian Macgregor Morris (Paris Lodron Universität Salzburg)
Dr Edmund Stewart (University of Nottingham)
Dr Matt Thompson (University of Nottingham)

Administrative Support | Διοικητική Υποστήριξη

Aggeliki Dalamanga (Dimos of Sparta, Legal Entity of Culture & Environment)
Dr Metaxia Papapostolou (Sainopouleion Foundation)
Amanda Samuels and Andrea Liptak (SMRO Research Team, University of Nottingham)
Vicki Morris and Lauren Connor (SMRO Marketing Team, University of Nottingham)

PROGRAMME
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Thursday 8 June 2023 | Πέμπτη 8 Ιουνίου 2023

Venue: The Sainorouleion Building, Sparti
Χώρος: Κτήριο Σαϊνοπουλείου Ιδρύματος

18:00 – 18:30 Conference Registration | Εγγραφή Συνέδρων

18:30 – 20.30 Opening Ceremony | Τελετή Έναρξης

Welcome Speech from Petros Doukas, Mayor of the Dimos (Municipality) of Sparti | Χαιρετισμός του Δημάρχου Σπάρτης κ. Πέτρου Δούκα

Welcome Speech by Dr Chrysanthi Gallou, UoN CSPA Director
Χαιρετισμός της Δρ. Χρυσάνθης Γάλλου, Διευθύντριας του ΚΣΠΣ

Welcome Speech by Martha Iliopoulou, Spartan Studies Society Rep
Χαιρετισμός της Μάρθας Ηλιοπούλου, Εκπροσώπου της Εταιρείας Σπαρτιατικών Σπουδών

Greetings by Officials | Χαιρετισμοί Επισήμων

Professor Rebecca Sweetman (Director of the British School at Athens) –
The British School at Athens and the archaeology of Laconia
καθ. Rebecca Sweetman (Διευθύντρια της Βρετανικής Σχολής Αθηνών) – *Η Βρετανική Σχολή Αθηνών και η αρχαιολογία της Λακωνίας*

Dr Chrysanthi Gallou (UoN CSPA Director) – *The University of Nottingham, Sparta and Sparti, one global family*
Δρ. Χρυσάνθη Γάλλου (Διευθύντρια του ΚΣΠΣ) – *Το Πανεπιστήμιο του Nottingham, η αρχαία Σπάρτη και η σύγχρονη πόλη – μια παγκόσμια οικογένεια*

The Honorary Citizens of Sparti and Emeriti Professors William Cavanagh (University of Nottingham), Paul Cartledge (University of Cambridge) and Stephen Hodkinson (University of Nottingham) – *A life in the study of Sparta*

Ομιλίες από τους Επίτιμους Δημότες Σπάρτης καθηγητές κκ. William Cavanagh (Πανεπιστήμιο του Nottingham), Paul Cartledge (Πανεπιστήμιο του Cambridge) και Stephen Hodkinson (University of Nottingham) – *Μια ζωή στη μελέτη της Σπάρτης*

20:30 Conference Reception | Δεξίωση

Friday 9 June 2023 | Παρασκευή 9 Ιουνίου 2023

Venue: The University of the Peloponnese Hall
Χώρος: Κεντρική Αίθουσα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1ST SESSION | 1^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Spartan Tradition in the 21st Century

Η Σπαρτιατική Παράδοση στον 21ο αιώνα

Session Leads | Υπεύθυνοι συνεδρίας: Dr Ian Macgregor Morris (Paris Lodron Universität Salzburg), Dr Philip Davies (University of Nottingham), Dr Alberto Esu (University of Nottingham), Dr Lynn Fotheringham (University of Nottingham)

1st Session Summary | Σύνοψη 1^{ης} Συνεδρίας

Even in the fifth and fourth centuries B.C., when Sparta was at the height of its political and military influence, it was famed as much – arguably more – for its reputedly unique ethos and culture as for the physical and material power which it wielded. Whatever title we apply to this process of idealisation – ‘The Spartan Tradition’ (Rawson 1979), ‘The Legend of Sparta’ (Tigerstedt 1965–78) or even ‘The Spartan Mirage’ (Ollier 1933–43) – the significance of Sparta’s reputation has only grown in the centuries following its eclipse as an independent power. The impact of the idea of Sparta has been felt by diverse societies across the face of the globe, and across time periods up to and including the present day. It has exercised its influence both on individuals and on wide movements; it has been exploited for better and for worse throughout the twentieth and into the twenty first centuries, if most strongly associated with right-wing extremism. In this panel, we will explore the wide-ranging application of Sparta beyond antiquity, for good and for ill, inside and outside of Europe, aesthetic and substantive. The panel benefits in particular from the wealth of scholarly talent contributing to the forthcoming Brill’s *Companion to the Spartan Tradition*.

Ακόμη και τον πέμπτο και τον τέταρτο αιώνα π.Χ., όταν βρισκόταν στο απόγειο της πολιτικής και στρατιωτικής της επιρροής, η Σπάρτη φημιζόταν τόσο – αναμφισβήτητα περισσότερο – για το μοναδικό ήθος και τον πολιτισμό της όσο και για τη φυσική ρώμη και την υλική δύναμη που διέθετε. Όποιον τίτλο κι αν εφαρμόσουμε σε αυτή τη διαδικασία εξιδανίκευσης – «The Spartan Tradition» (Rawson 1979), «The Legend of Sparta» (Tigerstedt 1965–78) ή ακόμα και «The Spartan Mirage» (Ollier 1933–43), η σημασία της φήμης της Σπάρτης έχει μόνο αυξηθεί στους αιώνες που ακολούθησαν από την κατάρρευσή της. Ο αντίκτυπος της ιδέας της Σπάρτης έχει γίνει αισθητός σε διαφορετικές κοινωνίες σε ολόκληρο τον κόσμο και στους αιώνες από τότε μέχρι και σήμερα. Η Σπάρτη έχει ασκήσει την επιρροή της τόσο σε μεμονωμένες προσωπικότητές όσο και σε κινήματα. Η ιδέα της Σπάρτης έχει χρησιμοποιηθεί τόσο προς το καλύτερο όσο και προς το χειρότερο καθ' όλη τη διάρκεια του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα, αν και είναι πιο έντονα συνδεδεμένη με τον δεξιό εξτρεμισμό. Σε αυτή τη συνεδρία, θα διερευνήσουμε την ευρεία εφαρμογή της ιδέας της Σπάρτης πέρα από την αρχαιότητα, για καλό και για κακό, εντός και εκτός Ευρώπης, τόσο στην πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία όσο και στην πολιτική σκέψη. Στη συνεδρία συμμετέχουν επίσης ακαδημαϊκοί που συγγράφουν μελέτες για το υπό προετοιμασία εγχειρίδιο *Brill's Companion to the Spartan Tradition*.

1ST Session Programme | Πρόγραμμα 1^{ΗΣ} Συνεδρίας

Session 1A. Spartan Tradition in Modern Politics and Popular Culture Συνεδρία 1Α. Η Σπαρτιατική Παράδοση στη Σύγχρονη Πολιτική και στη Δημοφιλή Κουλτούρα

Chairs | Προεδρεύοντες: Dr Ian Macgregor Morris (Paris Lodron Universität Salzburg), Dr Philip Davies (University of Nottingham), Dr Alberto Esu (University of Nottingham)

- 09.00 – 09.20 Conference Registration | Εγγραφή Συνέδρων
- 09.20 – 09.30 Welcome Address | Εισαγωγή
- 09.30 – 10.10 Keynote Lecture | Κεντρική Ομιλία: Dr Ian Macgregor Morris (Paris Lodron Universität Salzburg)
History, Memory, Tradition
Ιστορία, Μνήμη, Παράδοση
- 10.10 – 10.50 **Dr George Zachos (Academy of Athens)**
The Enhancement of Thermopylae by the Modern Greek State
Η αξιοποίηση των Θερμοπυλών από το Ελληνικό Κράτος
- 10.50 – 11.10 Break | Διάλειμμα
- 11.10 – 11.50 **Professor Stephen Hodkinson (University of Nottingham)**
Spartans on the Capitol: Recent Far-Right Misuses of Sparta in the USA and their Transnational Historical Roots
Σπαρτιάτες στο Καπιτώλιο: Πρόσφατες χρήσεις της αρχαίας Σπάρτης από την Ακροδεξιά στις ΗΠΑ και οι Διεθνικές Ιστορικές τους Ρίζες
- 11.50 – 12.30 **Gabriel Bernardo (University of São Paulo)**
Communists and Freedom Fighters: The Reception of Sparta by the Brazilian Far-Right
Κομμουνιστές και Αγωνιστές της Ελευθερίας: Η Υποδοχή της Σπάρτης από την Ακροδεξιά της Βραζιλίας

- 12.30 – 13.10 **Dr Martina Gatto (Università di Roma “Tor Vergata”)**
Through the Looking Glass: Distorted Images of Sparta (and China), from Nazi Germany to the 21st Century
Through the Looking Glass: Παραπονημένες Εικόνες της Σπάρτης (και της Κίνας), από τη Ναζιστική Γερμανία στον 21ο Αιώνα
- 13.10 – 14.30 Lunch Break | Διάλειμμα για μεσημεριανό γεύμα
- 14.30 – 15.10 **Myke Cole (historian, novelist and author)**
Why the Spartans Lost: Strategic and Tactical Factors in a Chequered Battlefield Record
Γιατί έχασαν οι Σπαρτιάτες: Παράγοντες Στρατηγικής και Τακτικής σε ένα «Σκακιστικό» Μητρώνο Πεδίου Μάχης
- 15.10 – 15.50 **Dr Andrew Bayliss (University of Birmingham)**
“Starved. Driven to steal and fight and kill”: The Spartan upbringing in modern popular culture
“Λιμοκτονούντες. Παρακινούμενοι να κλέψουν και να πολεμήσουν και να σκοτώσουν”. Η ανατροφή των αρχαίων Σπαρτιατών στη σύγχρονη δημοφιλή (popular) κουλτούρα
- 15.50 – 16.30 **Dr Jeremy Swist (Brandeis University)**
Laconophilia: A Countercultural Current from Ancient Literature to Modern Music
Λακωνοφιλία: Ένα «Αντιπολιτισμικό» Ρεύμα από την Αρχαία Λογοτεχνία στη Σύγχρονη Μουσική
- 16.30 – 16.50 Break | Διάλειμμα

Session 1B. Creative Practitioners Round Table: *Sparta Reimagined*
Συνεδρία 1B. Στρογγυλή Τράπεζα Πνευματικών Δημιουργών: *Sparta Reimagined*

Chairs | Προεδρεύουσες: Dr Lynn Fotheringham (University of Nottingham) and Dr Metaxia Papapostolou (Sainopouleion Foundation)

16.50 – 17.20 Panellists | Συμμετέχοντες στο πάνελ

Dr T.S. (Tariq) Chaudhry, *f.* diplomat and author, Pakistan – *The Queen of Sparta* (2014, Top Hat Books) [*participation via ZOOM*]

Kieron Gillen, graphic novelist, UK – *Three* (comic book mini series, October 2013 to February 2014; single volume graphic novel 2014, Image Comics; Greek edition *Τρεις* [2019, Jemma Press], Czech edition *Trojka* [2022, Mighty Boys]) [*participation via ZOOM*]

Evi Pini, archaeologist and children's author, Hellenic Ministry of Culture & Sports, Greece – *Ο κόκκινος μανδύας* (2020, Patakis Publications)

Dr Helena P. Schrader, historian and award-winning novelist, USA – *The Olympic Charioteer* (2005, iUniverse, Incorporated), *Spartan Slave*, *Sparta Queen* (2007, iUniverse, Incorporated), *A Boy of the Agoge* (2010, Wheatmark), *A Peerless Peer* (2011, Wheatmark), *A Heroic King* (2012, Wheatmark; *Λεωνίδα της Σπάρτης*, 2022 Άλφα Εκδοτική), *A Song For Sparta* (2019, Wheatmark)

Dr Matteo Zaccarini, Senior Assistant Professor (Università di Bologna) – *Thirty* (graphic novel)

18.20 – 18.30 Closing remarks by Professor Stephen Hodkinson (University of Nottingham)

Καταληκτικές παρατηρήσεις και λήξη συνεδρίας από τον καθηγητή Stephen Hodkinson (University of Nottingham)

Saturday 10 June 2023 | Σάββατο 10 Ιουνίου 2023

**Venue: The University of the Peloponnese Hall
Χώρος: Κεντρική Αίθουσα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**

2ND SESSION | 2^H ΣΥΝΕΔΡΙΑ

The Ancient Spartan Constitution II: Lessons for Modern Politics and International Relations

A panel focussed on the Social Institutions and Political System of Sparta from the Early Archaic to the Late Hellenistic Period

Το Σύνταγμα της αρχαίας Σπάρτης II: Μαθήματα για τη Σύγχρονη Πολιτική και τις Διεθνείς Σχέσεις

Οι κοινωνικοί θεσμοί και το πολιτικό σύστημα της Σπάρτης από την Πρώιμη Αρχαϊκή έως την Ύστερη Ελληνιστική Περίοδο

Session Leads | Υπεύθυνοι συνεδρίας: Dr Edmund Stewart (University of Nottingham), Dr Alberto Esu (University of Nottingham), Dr Matt Thompson (University of Nottingham), Dr Athanasio Vlitas (Spartan Studies Society)

2nd Session Summary | Σύνοψη 2^{ης} Συνεδρίας

This session is a sequel to the international symposium, held at The House of Lords, London, on the 9th of March 2022 (jointly organised by the Centre for Spartan & Peloponnesian Studies, University of Nottingham, and the City of Sparta) and hosted by Lord Butler of Brockwell. In a major strategic collaboration between the University of Nottingham and the City of Sparta, this panel revisits the legacy of Sparta and asks what lessons can be drawn for the practice of politics and international relations today in the contemporary West and Greece. Ancient authors, including Plato, Xenophon and Plutarch, indicate that the Spartan

Constitution was celebrated in antiquity as one of the most stable and most effective constitutions. Unlike many other ancient Greek states of the classical period, Sparta remained relatively untroubled by civil strife and revolution. In addition, until its defeat at Leuctra in 371 BC, Spartan military organisation proved exceptionally successful.

This event will consider, first, the extent to which this reputation is deserved: whether Sparta's political organisation, laws and customs (in Greek *nomoi*) were in fact responsible for Sparta's success (and indeed eventual decline). Second, we wish to explore how our understanding of the Spartan Constitution, and ancient politics in general, can impact on the theory and practice of modern politics. Democracy is often seen as the most important political legacy for the modern world. And yet Sparta was not a democracy. What does the example of Sparta tell us regarding the circumstances in which non-democratic polities, or states with non-democratic elements, can be successful? How important is Sparta as a model for the 'mixed constitution'? And to what extent was the Spartan Constitution responsible for a catastrophic breakdown of relations with the ancient world's most famous democracy, Athens, in the Peloponnesian Wars? As the West contemplates challenges to modern democratic constitutions (whether the war in Ukraine, the ever emerging power of Communist China or the stresses resulting from the success of populist leaders, such as Trump or Bolsonaro), we consider in Sparta the long history of the mixed constitution, democracy and its alternatives.

Αυτή η συνεδρία αποτελεί συνέχεια του Διεθνούς Συμποσίου, το οποίο συνδιοργανώθηκε από το Κέντρο Σπαρτιατικών & Πελοποννησιακών Σπουδών (Πανεπιστήμιο του Nottingham) και το Δήμο Σπάρτης, υπό την αιγίδα του Λόρδου Butler του Brockwell, στη Βουλή των Λόρδων στο Λονδίνο, την 9η Μαρτίου 2022. Προϊόν της στρατηγικής συνεργασίας του Πανεπιστημίου του Nottingham με το Δήμο Σπάρτης, αυτή η συνεδρία επανεξετάζει την κληρονομιά της Σπάρτης και εξετάζει ποια μαθήματα μπορούν να εξαχθούν από αυτή για την πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις στη σύγχρονη Δύση και την Ελλάδα. Αρχαίοι συγγραφείς, μεταξύ των οποίων ο Πλάτωνας, ο Ξενοφών και ο Πλούταρχος, υποδεικνύουν ότι το Σπαρτιατικό Σύνταγμα φημιζόταν στην αρχαιότητα ως ένα από τα πιο σταθερά και πιο αποτελεσματικά συντάγματα. Σε αντίθεση με πολλά άλλα πόλεις-κράτη της κλασικής περιόδου, η Σπάρτη παρέμεινε σχετικά ανενόχλητη από εμφύλιες διαμάχες και επαναστάσεις. Επιπλέον, μέχρι την ήττα της στα Λεύκτρα το 371 π.Χ., η Σπαρτιατική στρατιωτική οργάνωση αποδείχθηκε εξαιρετικά επιτυχημένη.

Η συνεδρία θα εξετάσει κατά πόσο αξίζει η αρχαία Σπάρτη αυτή τη φήμη: εάν η πολιτική οργάνωση, οι νόμοι και τα έθιμα της Σπάρτης όντως συνέβαλαν στην επιτυχία της πόλης (αλλά και στην παρακμή της). Δεύτερον, θα διερευνηθεί πώς η κατανόηση του Σπαρτιατικού Συντάγματος, και των αρχαίων πολιτικών πρακτικών εν γένει, μπορεί να επηρεάσει τη θεωρία και την πράξη σύγχρονων πολιτικών. Η Δημοκρατία θεωρείται συχνά ως η σημαντικότερη πολιτική κληρονομιά για τον σύγχρονο κόσμο. Κι όμως το πολίτευμα της Σπάρτης δεν ήταν δημοκρατικό. Τι μας λέει το παράδειγμα της Σπάρτης σχετικά με τις συνθήκες υπό τις οποίες οι μη δημοκρατικές πολιτικές ή τα κράτη με μη δημοκρατικά στοιχεία μπορούν να είναι επιτυχημένα; Πόσο σημαντική είναι η Σπάρτη ως πρότυπο «μικτού συντάγματος»; Και σε ποιο βαθμό το Σπαρτιατικό Σύνταγμα ευθύνεται την καταστροφική κατάρρευση των σχέσεων με την πιο διάσημη δημοκρατία του αρχαίου κόσμου, την Αθήνα, στους Πελοποννησιακούς Πολέμους; Καθώς η Δύση διερευνά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα σύγχρονα δημοκρατικά συντάγματα (με τον πόλεμο στην Ουκρανία, τη συνεχώς αναδυόμενη δύναμη της κομμουνιστικής Κίνας ή τις πιέσεις που προκύπτουν από την επιτυχία λαϊκιστών ηγετών, όπως ο Τραμπ ή ο Μπολσονάρο), εξετάζουμε μέσω του παραδείγματος της αρχαίας Σπάρτης τη μακρά ιστορία του μικτού συντάγματος, της δημοκρατίας και εναλλακτικές επιλογές.

2nd Session Programme | Πρόγραμμα 2^{ης} Συνεδρίας

Session 2A. The Social Institutions and Political System of Sparta from the Early Archaic to the Late Hellenistic Period

Συνεδρία 2Α. Οι κοινωνικοί θεσμοί και το πολιτικό σύστημα της Σπάρτης από την Πρώιμη Αρχαϊκή έως την Ύστερη Ελληνιστική Περίοδο

Chairs | Προεδρεύοντες: Dr Edmund Stewart (University of Nottingham), Professor Paul Cartledge (University of Cambridge)

- 09.00 – 09.20 Conference Registration | Εγγραφή Συνέδρων
- 09.20 – 09.30 Welcome address | Εισαγωγή
- 09.30 – 10.10 **Professor Edward Harris (University of Durham and University of Edinburgh)**
Sparta's Contribution to Greek Ideas about Freedom
Η συμβολή της Σπάρτης στις Ελληνικές Ιδέες για την Ελευθερία
- 10.10 – 10.50 **Dr James Kierstead (The New Zealand Initiative and Victoria University of Wellington) [via ZOOM]**
Mixed Blessings: Mixed Constitutions, Citizen Sovereignty, and Ancient Sparta
Μικτές Ευλογίες: Μικτά Συντάγματα, η Κυριαρχία του Πολίτη, και η αρχαία Σπάρτη
- 10.50 – 11.10 Coffee Break
- 11.10 – 11.50 **Professor Ellen Millender (Reed College)**
A Cuckoo in the Nest? The Dyarchy in the Spartan Politeia
Ένας Κούκος στη Φωλιά; Η Δυναρχία στη Σπαρτιατική Πολιτεία
- 11.50 – 12.30 **Professor Selene Psoma (National and Kapodistrian University of Athens)**
Revising the Spartan Krypteia

- Αναθεωρώντας τη Σπαρτιατική Κρυπτεία*
- 12.30 – 14.00 Lunch Break | Διάλειμμα για μεσημεριανό γεύμα
- 14.00 – 14.40 **Professor Noreen Humble (University of Calgary) [via ZOOM]**
- Sparta in ancient political thought: good to think with, not to imitate*
- Η Σπάρτη στην αρχαία πολιτική σκέψη: καλή ως ιδέα αλλά όχι προς μίμηση
- 14.40 – 15.20 **Keynote Lecture | Κεντρική Ομιλία: Professor Nicholas Richer (Université de Lyon)**
- Dikè kai poinë: justice et châtiment à Sparte à l'époque archaïque et à l'époque classique*
- Dikè kai poinë: Justice and Punishment in Sparta in Archaic and Classical times*
- Δίκη και ποινή: δικαιοσύνη και τιμωρία στη Σπάρτη στους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους*
- 15.20 – 15.20 Session 2A closing remarks by Dr Alberto Esu (University of Nottingham)
- Καταληκτικές παρατηρήσεις από τον Δρ. Alberto Esu (University of Nottingham)
- 15.30 – 16.00 Break | Διάλειμμα

Session 2B. Round Table and Plenary session: *Spartan Lessons for Modern Politics and International Relations*

Συνεδρία 2B. Στρογγυλή Τράπεζα και Ολομέλεια: Σπαρτιατικά Μαθήματα Σύγχρονης Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων

Chairs | Προεδρεύοντες: Dr Edmund Stewart, Dr Alberto Esu, Dr Matt Thompson

16.00 – 17.20 Round Table Contributors | Συμμετέχοντες στη Στρογγυλή Τράπεζα

Professor Evangelos Venizelos, Professor of Constitutional Law, Aristotle University of Thessaloniki; Deputy Prime Minister of Greece (2011–2012, 2013–2015); ; Minister of the Press and the Media (1993–1995); Minister of Transport and Communications (1995–1996); Minister of Justice (1996); Minister of Culture and Sports (1996–1999, 2000–2004); Minister of Development (1999–2000); Minister of Defence (2009–2011); Minister of Finance (2011–2012); Minister of Foreign Affairs (2013–2015); Founder of the «Κύκλος Ιδεών» Think Tank

Καθηγητής Ευάγγελος Βενιζέλος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου (ΑΠΘ), Υφυπουργός Προεδρίας της Κυβέρνησης και στη συνέχεια Υπουργός Τύπου και Μ.Μ.Ε. – Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (1993–1995), Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών (1995–1996), Υπουργός Δικαιοσύνης (1996), Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού (1996–1999), Υπουργός Ανάπτυξης (Ενέργειας, Βιομηχανίας, Εμπορίου, Τουρισμού και Τεχνολογίας 1999–2000), για δεύτερη φορά Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, αρμόδιος και για το συντονισμό της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 (2000–2004), Υπουργός Εθνικής Άμυνας (2009–2011), Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομικών (2011–2012), Ιδρυτής της δεξαμενής σκέψης «Κύκλος Ιδεών» .

Dr Petros Doukas, Mayor of Sparti; Chair of ICC Hellas; Deputy Minister of Foreign Affairs [(2007–2009), Deputy Minister of Finance (1992–1993, 2004–2007)

Δρ. Πέτρος Δούκας, Δήμαρχος Σπάρτης, Υφυπουργός Εξωτερικών (2007–2009), Υφυπουργός Οικονομικών (1992–1993, 2004–2007)

Professor Spyridon Flogaitis, Professor of Constitutional Law, National and Kapodistrian University of Athens; The European Public Law Organization, Director; Alternative Minister of European Affairs (2015); Interim Minister of the Interior (2007, 2009)

Καθηγητής Σπυρίδων Φλογαίτης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου (ΕΚΠΑ), Διευθυντής του The European Public Law Organization, Υπηρεσιακός Αν. Υπουργός Εξωτερικών (2015), Υπηρεσιακός Υπουργός Εσωτερικών (2007, 2009)

Professor Theodoros Fortsakis, politician; Professor of Public Law, National and Kapodistrian University of Athens; *f.* Chancellor of the National and Kapodistrian University of Athens

Καθηγητής Θεόδωρος Φορτσάκης, Πολιτικός, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου (ΕΠΚΑ), τ. Πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Andreas Lykourantzou, political scientist; President of the Hellenic Agricultural Insurance Organisation; Minister of Health (2012–2013), *f.* Deputy Minister of Education & Religious Affairs (2007–2009)

Ανδρέας Λυκουρέντζος, πολιτικός επιστήμονας, Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, Υπουργός Υγείας (2012–2013), τ. Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (2007–2009)

17.20 – 17.30

Session closing remarks by Dr Edmund Stewart

Καταληκτικές παρατηρήσεις και λήξη συνεδρίας από τον Δρ. Edmund Stewart

Sunday 11 June 2023 | Κυριακή 11 Ιουνίου 2023

**Venue: The University of the Peloponnese Hall
Χώρος: Κεντρική Αίθουσα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου**

3RD SESSION | 3^Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Sparta and Laconia, Cultural Heritage, and Green Tourism

Session Leads | Υπεύθυνοι συνεδρίας: Dr Chrysanthi Gallou (University of Nottingham), Professor William Cavanagh (University of Nottingham), Dr Matt Thompson (University of Nottingham)

3rd Session Summary | Σύνοψη 3^{ης} Συνεδρίας

Sparta is known and revered across the globe, but the modern town of Sparta is not a popular international cultural tourist destination because its limited physical archaeological remains allow little engagement with its significant historical past. Moreover, under pressure from global environmental policies (with the EU, for example, aiming to be climate neutral by 2050) the nature of tourism in Greece will need radical change over the next 10–20 years. Low budget tourism will decline and Greece will need to compete for a high-net-worth market. Eco-friendly offerings will appeal to the discriminating consumer and Sparta and Lakonia could pioneer new policies to market an eco-friendly tourism. This panel will open discussion on formulating strategy and policies to encourage Green Tourism and how the city of Sparta and Laconia, with its rich archaeological, historical, and cultural heritage, can act as a pioneer case study on how to deliver an eco-friendly and cultural tourism agenda.

Η αρχαία Σπάρτη είναι πασίγνωστη σε όλο τον κόσμο, αλλά η σύγχρονη πόλη της Σπάρτης δεν αποτελεί δημοφιλή διεθνή προορισμό πολιτιστικού τουρισμού, καθώς τα λιγοστά αναδεδειγμένα αρχαιολογικά της κατάλοιπα δεν διευκολύνουν την επαφή του επισκέπτη με το σημαντικό ιστορικό παρελθόν της πόλης. Επιπλέον, υπό την πίεση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών πολιτικών (με την Ευρωπαϊκή Ένωση, για παράδειγμα, να στοχεύει να γίνει κλιματικά ουδέτερη έως το 2050), ο χαρακτήρας του τουρισμού στην Ελλάδα θα

χρειαστεί ριζική αλλαγή τα επόμενα 10–20 χρόνια. Οι τουριστικές υπηρεσίες για χαμηλότερα εισοδήματα θα φθίνουν και η Ελλάδα θα χρειαστεί να γίνει αναγνωστική σε μια αγορά με στόχευση πελάτες πολύ υψηλών εισοδημάτων. Οι οικολογικές προσφορές θα προσελκύσουν τον απαιτητικό καταναλωτή και η Σπάρτη και η Λακωνία θα μπορούσαν να πρωτοπορήσουν στην προώθηση ενός οικολογικού τουρισμού. Σκοπός του πάνελ είναι να ανοίξει το διάλογο σχετικά με τη χάραξη στρατηγικής και πολιτικών για την ενθάρρυνση του Πράσινου Τουρισμού στην περιοχή, και να διερευνήσει πώς η Σπάρτη και η Λακωνία, με την πλούσια αρχαιολογική, ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά τους, μπορούν να λειτουργήσουν ως μια πρωτοποριακή περιπτώσιολογική μελέτη για την υλοποίηση μιας φιλικής προς το περιβάλλον και τον πολιτισμό τουριστικής ατζέντας.

3rd Session Programme | Πρόγραμμα 3^{ης} Συνεδρίας

Chairs | Προεδρεύοντες: Dr Chrysanthi Gallou (University of Nottingham), Dr Nikos Mourtzas (Member of the Central Archaeological Council of the Hellenic Ministry of Culture & Sports; Member of the Scientific Committee for Climate Change and Cultural Heritage of the Ministry of the Environment; AKTES – Society for the Study of Ancient Coastlines; Honorary Researcher of the University of Nottingham)

09.00 – 09.20 Conference Registration | Εγγραφή Συνέδρων

09.20 – 09.30 Welcome address | Εισαγωγή

09.30 – 09.50 **Mayor Petros Doukas (Dimos of Sparti) and Deputy Mayor Georgia Zaharaki (Dimos of Sparti)**

Strategies and Policies of the Municipality of Sparti for Cultural and Tourism Development

Στρατηγικές και Πολιτικές του Δήμου Σπάρτης για την Πολιτιστική και Τουριστική Ανάπτυξη

09.50 – 10.20 **Dr Chrysanthi Gallou (University of Nottingham) and David Sanderson (University of Nottingham, and Senior Associate Consultant, THE Knowledge Partnership [Higher Education development consultancy])**

What does an ancient heritage mean to Sparta's citizens and stakeholders? An opportunity or handicap?

Τι σημαίνει μια αρχαία κληρονομιά για τους πολίτες και τους εταίρους της Σπάρτης; Ευκαιρία ή μειονέκτημα;

10.20 – 10.50 **Dr Ioannis Poullos (Ionian University) and Thanasis Papavlasopoulos (Ionian University)**

Sustainable Tourism and Local Economies: international developments – insights into South Peloponnese

Βιώσιμος Τουρισμός και Τοπικές Οικονομίες: διεθνείς εξελίξεις – πληροφορίες στη Νότια Πελοπόννησο

10.50 – 11.10 Break | Διάλειμμα

- 11.10 – 11.40 **Fotis Pantopoulos (Educator, Researcher, Strategic Communication Consultant)**
- Sparta – Pioneering Green Tourism and the role of Strategic Communication in spreading the vision*
- Σπάρτη – Πρωτοποριακός Πράσινος Τουρισμός και ο ρόλος της Στρατηγικής Επικοινωνίας στη διάδοση του οράματος*
- 11.40 – 12.10 **Dr Eleni Kolaiti (AKTES – Society for the Study of Ancient Coastlines; University of Nottingham; National Hellenic Research Foundation)**
- Climate change and coastal landscape: Tracing ancient coastlines in the Laconic Gulf*
- Κλιματική αλλαγή και παράκτιο τοπίο: Ιχνηλατώντας τις αρχαίες ακτογραμμές στο Λακωνικό Κόλπο*
- 12.10 – 12.40 **Dr Stavros Vlizon (Ionian University)**
- Eco-environment and cultural landscape: Sparta as a case study for new approaches in cultural heritage management*
- Φυσικό περιβάλλον και πολιτιστικό τοπίο: Η Σπάρτη ως περιπτώσιολογική μελέτη για νέες προσεγγίσεις στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς*
- 12.40 – 14.10 Lunch break | Διάλειμμα για μεσημεριανό γεύμα
- 14.10 – 14.40 **Dr Andreas Darlas (Hellenic Ministry of Culture & Sports)**
- Caves of Laconia: arks of cultural heritage preservation and a source of sustainable economic development*
- Σπήλαια της Λακωνίας: κιβωτοί διαφύλαξης πολιτιστικής κληρονομιάς και πηγή βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης*
- 14.40 – 15.10 **Dr Anastasia Papathanasiou (Hellenic Ministry of Culture & Sports)**
- Cultural heritage, environmental responsibility, sustainable tourism and challenges: the case of the Mani*

Πολιτιστική κληρονομιά, περιβαλλοντική ευθύνη, βιώσιμος τουρισμός και προκλήσεις: η περίπτωση της Μάνης

15.10 – 15.30

Break | Διάλειμμα

15.30 – 15.50

George Didaskalou, General Secretary of the Hellenic Ministry of Culture & Sports

Cultural heritage as a pillar of sustainable development for Laconia

Η πολιτιστική κληρονομιά πυλώνας βιώσιμης ανάπτυξης για τη Λακωνία

15.50 – 17.20

Plenary session | Ολομέλεια

and contributions from | και τοποθετήσεις από

Stavros Arachovitis, politician and agriculturist; Minister of Rural Development and Food [2018–2019])

Σταύρος Αραχωβίτης, Πολιτικός, Γεωπόνος, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2018–2019)

Andreas Lykourentzos, Political scientist; President of the Hellenic Agricultural Insurance Organisation; Minister of Health (2012–2013), *f.* Deputy Minister of Education & Religious Affairs (2007–2009)

Ανδρέας Λυκουρέντζος, πολιτικός επιστήμονας, Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, Υπουργός Υγείας (2012–2013), *τ.* Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (2007–2009)

Maria Toktor, Head of Strategic Development of Grecian Air Seaplanes and Hellenic Seaports; Coordinator of Tourism Cluster, ICC Women Hellas

Μαρία Τόκτωρ, Επικεφαλής Στρατηγικής Ανάπτυξης της «Grecian Air Seaplanes» και της «Ελληνικά Υδατοδρόμια», Συντονίστρια του Κλάδου Τουρισμού του ICC Women Hellas

17.20 – 17.30

Conference closing remarks by Mayor Petros Doukas and Dr Chrysanthi Gallou (University of Nottingham)

Καταληκτικές παρατηρήσεις και λήξη συνεδρίου από τον
Δήμαρχο Σπάρτης κ. Πέτρο Δούκα και την Δρ. Χρυσάνθη Γάλλου
(Πανεπιστήμιο του Nottingham)